

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

22. juni 2010

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 12 af 18. juni 2010 (Aktstykke 163, § 7).

Spørgsmål:

Vil ministeren foretage en opdatering af tabellerne 1 og 2 i svar på spørgsmål 10 vedrørende aktstykke 180 (bloktilskud 2010) af 19. juni 2009, dvs. med nøjagtig samme beregnings- og opgørelsesmetode, ud fra den nyeste befolkningsprognose?

Svar:

En beregning af et demografisk udgiftstræk i kommuner og regioner bør tage højde for udviklingen i de ældres bedre helbredstilstand. Finansministeriets mellemfristede fremskrivninger (senest Konvergensprogram 2009) tager afsæt i detaljerede nationalregnskabsbaserede udgiftsopgørelser, og der korrigeres i beregningen bl.a. for den bedre helbredstilstand blandt de ældre.

I svaret på Finansudvalgets spørgsmål nr. 52 af 26. januar 2010 (Alm. del - § 7) er anført et beregnet demografisk udgiftstræk i kommuner og regioner med afsæt i Finansministeriets seneste mellemfristede fremskrivning, jf. tabel 1.

Tabel 1						
Individuelt offentligt forbrug						
- demografisk betinget udgiftstræk med afsæt i Konvergensprogram 2009						
Årlig vækst, mia. kr., 2010pl	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunale områder	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3
- Dagpleje	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Folkeskole	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3
- Plejehjem	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
- Hjemmehjælp	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
- Øvrige udgifter på socialområdet	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Regionale områder	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
- Hospitaler	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
- Sygesikring	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
- Medicin	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Anm.: Indenfor de enkelte kategorier kan der være overlap mellem udgifter i f.eks. kommuner og regioner. Det medfører en del usikkerhed i opgørelsen af udgiftstrækkene fordelt på sektorer.

Med samme metode og datagrundlag er foretaget en beregning af det demografiske udgiftstræk i kommuner og regioner med konstante aldersfordelte udgifter – hvilket vil sige, at der ikke tages højde for de ældres bedre helbredstilstand, jf. tabel 4 i svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 84 af 16. marts 2010 (Alm. del - § 7). Denne beregning overvurderer det demografiske træk i kommuner og regioner.

Beregningerne i svaret på Finansudvalgets spørgsmål nr. 10 af 19. juni 2010 (Aktstykke 180, § 7) er baseret på de gennemsnitlige aldersfordelte enhedsbeløb for en række overordnede aldersklasser, fx gennemsnitsudgiften vedrørende de 65-74 årige, som ligger til grund for Indenrigs- og Sundhedsministeriets udlignings- og tilskudsberegninger.

Forskellen i forhold til det beregnede demografiske udgiftstræk i tabel 4 i svaret på Finansudvalgets spørgsmål nr. 84 af 16. marts 2010 skyldes primært forskellige aldersfordelte enhedsbeløb, herunder fx hvor fintmasket de aldersfordelte udgifter er opgjort. Derimod tages der i begge beregninger ikke højde for de ældres bedre helbredstilstand.

Ved at holde det gennemsnitlige aldersbetingede udgiftstræk konstant, og gange med befolkningsændringerne, kan der med afsæt i Indenrigs- og Sundhedsministeriets aldersfordelte enhedsbeløb foretages en rent mekanisk beregning af et aldersbetinget udgiftstræk for henholdsvis kommuner og regioner.

Denne rent mekaniske beregning giver imidlertid ikke et korrekt billede af et beregnet demografisk udgiftstræk, og vil overvurdere det demografiske træk.

Det skyldes for det første, at den marginale udgift ved en ekstra bruger er mindre end gennemsnitsudgiften. Hertil kommer, at tilpasninger som følge af befolkningsudviklingen vil indgå som et af blot mange elementer i de samlede prioriteringer i kommuner og regioner.

For det andet tages der med konstante enhedsudgifter ikke højde for f.eks. betydningen af en forbedret helbredstilstand i befolkningen. Middellevetiden har, især fra midten af 1990'erne, været stigende og i takt hermed er også de ældres funktionsevne og helbredstilstand steget tilsvarende¹. I samme periode er også andelen af ældre med langvarig sygdom faldet, andelen af ældre, der føler sig hæmmet af langvarig sygdom, er faldet, og det forventede antal restleveår med langvarig belastende sygdom er faldet².

Samlet set har den ældre del af befolkningen i de sidste knap 15 år dermed oplevet en stigende funktionsevne, de ældre både føler sig raskere, er blevet raskere og også antallet af år med plejebenhov er reduceret. Et opgjort demografisk betinget udgiftstræk vil derfor blive overvurderet, hvis der ikke korrigeres for den løbende forbedring af de ældres helbred og funktionsevne.

¹ Sundhed- og sygelighed i Danmark 2005 (SUSY 2005).

² Ugens tal for folkesundhed uge 21, 2009, "Bedre helbred blandt ældre: Ældre lever længere uden langvarig og belastende sygdom", Statens Institut for Folkesundhed.

Med forbehold for, at effekten af ændringer i befolkningens demografiske sammensætning dermed er overvurderet, er der beregnet et rent mekanisk aldersbetinget udgiftstræk for kommuner og regioner, hvor der forudsættes konstante udgifter pr. bruger i alle aldersgrupper ganget med den seneste befolkningsprognose fra Danmarks Statistik, jf. tabel 2 og 3.

Tabel 2						
Mekanisk beregnet ændring i aldersbetinget udgiftstræk i kommunerne ift. 2010						
Mia. kr., 2010pl	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-6 årige	-0,1	-0,3	-0,5	-0,7	-1,0	-1,1
7-16 årige	-0,5	-1,1	-1,5	-1,8	-2,0	-2,2
17-64 årige	-0,2	-0,3	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6
65-74 årige	0,8	1,6	2,2	2,6	3,0	3,3
75-84 årige	0,2	0,6	1,0	1,5	2,0	2,6
85+ årige	0,1	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7
I alt	0,4	0,6	1,0	1,5	2,0	2,6

Anm.: Udgiftstræk beregnet pba. gennemsnitlige aldersfordelte enhedsudgifter i 2010 samt middelfolketallet.
Kilde: Indenrigs- og Socialministeriet samt Danmarks Statistik.

Tabel 3						
Mekanisk beregnet ændring i aldersbetinget udgiftstræk i regionerne ift. 2010						
Mia. kr., 2010pl	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-9 årige	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
10-19 årige	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
20-29 årige	0,1	0,2	0,3	0,5	0,7	0,8
30-39 årige	-0,2	-0,4	-0,6	-0,8	-0,9	-1,1
40-64 årige	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,2
65-74 årige	0,7	1,4	2,0	2,5	2,9	3,3
75-84 årige	0,1	0,3	0,6	0,9	1,2	1,6
85+ årige	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
I alt	0,6	1,2	1,9	2,6	3,4	4,3

Anm.: Udgiftstræk beregnet pba. gennemsnitlige aldersfordelte enhedsudgifter i 2010 samt middelfolketallet.
Kilde: Indenrigs- og Socialministeriet samt Danmarks Statistik.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen